

Clementina Ródenas, alcaldessa de València

La dècada de les ciutats

Clementina Ródenas (Aiora, 1949), alcaldessa de València des de fa, pràcticament, any i mig. Confirmada pel PSPV-PSOE com a pròxima candidata a l'alcaldia, s'encara a l'últim any de legislatura i a la inquietud del sondeig advers.

En la conferència de política municipal del PSOE, a Sevilla, s'ha parlat de la necessitat de dotar els equips de govern municipal de major capacitat de gestió a fi d'evitar les maniobres obstructionistes. Un problema que té aquest ajuntament.

—El problema de les mocions de censura és general en tot l'estat. És un problema d'aquesta legislatura que ha fet reflexionar uns governs, que tenen un programa i que necessiten la resposta dels ciutadans, i que, a través d'una situació d'inestabilitat, tenen difícil plasmar les realitzacions en la realitat. Aquesta reflexió exigeix una resposta en el sentit pertinent.

No hem parlat de mesures concretes, perquè era un plantejament general, una exposició dels problemes que han retardat l'execució d'una gran quantitat d'accions. I des d'aquesta reflexió hem tractat d'arribar a un consens, que serà el punt inicial de desenvolupament per al congrés federal socialista en les qüestions de política municipal. Ara es tractava de fer reflexionar 600 alcaldes en veu alta.

—El PSOE pateix una regressió de vot en les grans ciutats. ¿En sap la causa?

—Jo diria que hi ha una situació especial en les grans ciutats que, òbviament, són les que han patit amb una major incidència tant la crisi econòmica, fins a l'any 86, com els factors del creixement econòmic. És a dir, les reconversions, per exemple, s'han fet en grans ciutats. I com a conseqüència del creixement econòmic, la proliferació de les zones marginals, suburbials, la drogaaddicció, els problemes de vivenda, els problemes del medi ambient, el problema del trànsit. Tot això s'ha concentrat en les grans ciutats. I hem passat d'una dècada en què hi havia una sèrie de problemes d'infraestructura bàsica i una situació de crisi on hi havia un plantejament de prioritats, a

una època de canvi total pel creixement econòmic del país.

Ara, per tant, estem en una situació nova amb diferents problemes. I hi ha dues línies fonamentals per a afrontar-ho: les infraestructures —del transport a les noves tecnologies— i la qualitat de vida —joventut, sanitat, serveis socials, medi ambient... i una qualitat, també, en la prestació del servei—. I per això, la incidència dels nous plantejaments de finançament, perquè contemplem que ara les ciutats han de tenir una comesa major dins la política global del govern. I, per tant, dins de la importància de la distribució de les despeses entre els tres sectors de l'administració: central, autonòmica i ajuntaments. Quan diem que la dècada dels 90 és la dècada de les ciutats és perquè els ciutadans tenen uns problemes que ara se'ls poden resoldre acudint més als seus ajuntaments.

—Però el missatge socialista arriba amb dificultat a les ciutats, ho ha dit el president Lerma.

—Jo crec que es refereix a la dificultat de buscar l'equilibri entre qüestions que encara no han acabat d'acabar-se, per exemple, les inversions brutes en l'aparat hidràulic. Són actuacions bàsiques que en teoria haurien d'haver-se acabat, però que pel seu volum d'inversió no s'han acabat. I n'apareixen de noves, que encara no han tingut una resposta, diguem-ne, de causa-efecte. I al ciutadà li costa d'entendre per què no s'han resolt, igual que se n'han resolt d'altres, els problemes del trànsit, del medi ambient, d'atenció a la drogaaddicció... Al ciutadà, encara que anem de pressa, li costa d'entendre, perquè té les necessitats damunt. Vol les solucions de seguida. I tenim la dificultat per a explicar-li que estem acabant una etapa, però que ens queden moltes cues d'aquesta etapa, i que és necessari embarcar-se en noves actuacions. Això és difícil d'explicar perquè el ciutadà avança molt ràpid en les seues de-

mandes.

—El ciutadà també es cansa d'un govern municipal.

—No, en absolut. La gent està molt conscienciada. En aquests moments llegeix molt, moltíssim més que l'legia, encara que menys del que deuria. Hi ha diferents mitjans de comunicació i el ciutadà és un subjecte que està exposat a mil reflexos diferents que el fan reaccionar. No és el subjecte dels anys 70 que, passara el que passara, no l'afectava. Ara sap catalitzar la informació que rep, té consciència i sap què representa cada opció política. Tenim ja un poc d'educació política, encara que hi ha diferències substancials amb altres països. És cert que hi ha uns certs vaivens, ho hem vist en totes les eleccions, però són suaus, no són bruscos perquè, si no, tindríem un ciutadà inconseqüent.

—El Plan Felipe ¿és una bona manera de fer-se entendre amb el veïnat?

—El Plan Felipe s'ha d'entendre en el context en què es fa. Nosaltres estem preparant, des de la Federació espanyola i des del partit, tot el tema de reflexió de la conferència de Sevilla. I un dels temes que més ens preocupava eren els contractes-programa. Què volem dir amb això, doncs que si estem dient que han aparegut una sèrie de qüestions noves a què hem de donar resposta i que no es pot fer sense un finançament especial. Els ajuntaments tenim unes competències atribuïdes i tenim un finançament, però dins d'aquestes competències el ventall s'expandeix, ja que no és igual el plantejament d'uns serveis socials en els anys 80 que en els anys 90.

Posaré l'exemple del transport, perquè és un cas clau. Ara no és tant el problema de com es distribueix entre els diferents ajuntaments el sub-fons de transport, sinó quant hi ha per a transport i quina funció complirà. Si estem dient que la filosofia és la del transport públic per a solucionar els problemes del trànsit,



"Al ciutadà, encara que anem de pressa, li costa d'entendre per què no s'han resolt els problemes, perquè té les necessitats damunt".

RAFA GIL

sit, aquest no és un problema de ciutats: és un problema d'estat. I la quantia del fons del transport, per tant, ha d'estar definida per la ideologia que subjau. O siga que volem que hi haja un transport públic perquè hi ha uns problemes de qualitat de vida. Els contractes-programa es fan des d'aquest punt de vista, pensant per a quina cosa ens servirà.

—*¿Li sembla oportú el nom del pla?*

—És un nom que, potser des del punt de vista de l'oposició, no fa gràcia. Però des del punt de vista de la justícia, és el nom que mereix. Perquè els alcaldes hem anat a parlar amb Felipe i ell ha assumit la filosofia del contracte-programa. Nosaltres tenim un problema de trànsit en les ciutats i volfem un contracte-programa, que fóra ell, Felipe, qui donara el tret d'eixida. I ho ha fet. I clar, com que tots parlàvem del *Plan Felipe*, de les reunions amb Felipe i sempre era Felipe i Felipe, i ha quedat així.

—*Encara que siga un problema d'estat,*

com vostè ha dit, els ajuntaments hauran de fer esforços econòmics titànics. ¿L'Ajuntament de València té capacitat per a finançar el nou pla de circumval·lació?

—Ho hem plantejat des del punt de vista de les actuacions urbanístiques. És a dir, jo sempre he considerat que la ciutat tenia unes possibilitats de finançament per a la prestació d'uns serveis en termini mitjà. El que són obres estratègiques, grans projectes per a la ciutat, obres a llarg termini, això no ho pot finançar l'Ajuntament de València mai. Perquè els pressupostos es disparen i l'endeutament també. Per tant, hi havia dos camins: o es finança a través d'inversions d'altres administracions, o conjuntament, o es finança en base a operacions urbanístiques que puguin fer viable l'assumpte. Que vol dir que la ciutat es desenvolupa, però el desenvolupament, del qual es beneficien determinats particulars, reverteix en la mateixa ciutat, i els beneficiats són els

que, en definitiva, paguen.

Vull dir amb això que la segona ronda del *Plan Felipe* està finançada en part per l'estat, amb 17.000 milions, en part per la Generalitat i en part per l'ajuntament. Però no demanant un crèdit, que seria absurd, sinó en base a l'execució dels plans d'actuació urbanística, desenvolupant un territori i amb uns senyors i unes empreses que inverteixen i que obtindran beneficis en la venda. I la cosa més lògica és que l'ajuntament perceba una part molt substancial d'aquests beneficis per a fer els jardins, els vials, les escoles, els ponts, l'asfaltat... És l'única manera de desenvolupar la ciutat.

—*¿Quin endeutament té ara mateix el consistori?*

—Si parlem d'endeutament en termes de passiu patrimonial, crec que estem al voltant dels 30.000 milions. El que passa és que el patrimoni té un passiu i un actiu, el passiu és l'acumulació de deutes i l'actiu són tots els béns de l'ajuntament.

—*Vostè sempre m'embolica amb actius i passius.*

—No, vegem. L'ajuntament té una sèrie de béns i propietats inventariats. Això constitueix l'actiu, i després hi ha una sèrie de deutes. I la cosa que importa no és tant el volum de deutes com la relació entre els deutes i l'actiu. Aquest és un ajuntament molt gran, que ha fet moltes inversions i té un patrimoni brutal, infravalorat.

—*¿Es veu de portaveu de l'oposició, senyora alcaldessa?*

—Sí haguera de fer-ho, ho faria. Jo confie molt, i no és per voluntarisme sinó per l'experiència històrica, perquè aquesta ciutat no té una mentalitat de dreta. En aquesta ciutat hi ha una base enorme de gent d'esquerra, de gent progressista. I jo plantege sempre la crida a la responsabilitat de tota la gent que ens diem d'esquerra davant una situació que pot posar en perill la ciutat. I això, a la fi, li arriba a la gent i crea una consciència. Joestic veient molta gent, molts líders polítics, que estan responen a aquesta crida. Hi ha una situació en què un, per damunt del seu partit i els interessos partidistes, té una responsabilitat, ja que hi pot haver perill. De la nostra capacitat de diàleg i de la nostra capacitat de saber la importància del nostre comportament de cara al futur, d'això depèn que aquesta ciutat vaja endavant i continue sent una ciutat d'esquerra i progressista.

I això funciona, perquè tenim acords puntuals, però rellevants, amb EU, el CDS i el grup mixt, que, fent la reflexió, aconseguim traure temes importants per a la ciutat. I a l'altre costat, sempre votant diferent, es queden aïllats UV i els pepes.

—*¿Està insinuant pactes pre-electoral per a les pròximes municipals?*

—Jo no parlaria ara de pactes. Parlaria de ser conseqüents de cara a unes eleccions i una campanya electoral, pensant per què estem lluitant, quina és la cosa que importa del futur i com hem de comportar-nos.

—*València, la mar d'obres. ¿No se n'estan fent massa alhora?*

—Mai no se'n fan massa. Hem passat per diverses etapes. La primera va ser la de dir què volíem fer, i vam establir unes prioritats: des del sanejament dels poblat marítims fins als bulevards. La segona, la dels projectes, i amb els projectes en la mà vam demanar els diners i els vam aconseguir. I després, a contractar, a pesar de l'obstruccionisme de la dreta. I ara estem executant les obres. Crec que

"Faig una crida a la responsabilitat de tota la gent que ens diem d'esquerra davant una situació que pot posar en perill la ciutat".

una ciutat ha d'estar sempre en tensió; si afluïxes, se't'n va tot de les mans. La gent vol les obres, el que no vol és que et quedés dormint en els llorers.

—*¿La política de pàrquings ajudarà a combatre el trànsit o, per contra, atraurà més vehicles cap al centre de la ciutat?*

—El centre ha de tenir un tractament multidireccional. La gent ve al centre a fer gestions i a comprar, això és inevitable. I hi ha gent que s'encaparra a venir en el cotxe. Estem fent zones per a viants i hem fet l'ORA, que és un èxit, i ens faltava el complement: els pàrquings.

"Bofill és un pla meravellós. Uns dibuixos meravellosos. Un pla que no és altra cosa que dibuixos. Bofill és un home que fa uns dibuixos magnífics, però no indispensables"

Totes aquestes accions tracten que tots els vehicles que vinguen al centre vagen directes al seu forat i no estiguen fent voltes, que és el que veritablement obstaculitza el trànsit. No pots dir-li al ciutadà que no hi vinga, perquè per molt difícil que li ho poses continuarà venint.

Per tant, el que hem de fer és absorbir els vehicles que van al centre. Amb moltes mesures: amb un bon funcionament del transport públic, amb l'ORA i amb els pàrquings, perquè no hi ha mesures unidireccionals, sinó que és el ventall el que et dóna el joc. Pot fallar alguna mesura, però la conjunció del ventall et dóna la solució.

—*Hi ha més centres: el barri del Carme i el dels Velluters, la millor manera de viatjar a Beirut sense eixir de València.*

—Joestic contenta per una raó: hem passat de la defensa de l'estètica *cutre* a fer una actuació decidida i valenta. No hem anat per la força sinó que hem parlat amb els veïns i hem admès propostes. S'han abandonat les posicions que volien que tot quedara com està i que es rehabilitara tal qual, i ara que han conegut el pla demanen que s'aplique. Ha estat un èxit, perquè l'ajuntament i els veïns, finalment, han demostrat una capacitat de diàleg. La cosa certa és que el pla del Carme havia d'agarrar-se amb valentia, perquè per tal que hi haja comerç, vida i que els pisos es venguen s'hi ha de fer un tipus de carrer, un tipus de vivenda i un tipus de servei que atraguen la gent.

Jo sempre he dit, i una volta se'm va malinterpretar, que una cosa és el barri del Carme de nit, fent-se una copa, que tot és meravellós, i una altra cosa és a les 8 del matí, que aleshores sí que és Beirut. Si no hi ha espai lliure ni llum ni serveis ni aparcaments, cap família hi anirà a viure. Ara farem un eix experimental al carrer de Dalt, fins al riu, per tal que hi haja un referent visual del pla i per a estimular la gent a invertir i a comprar.

—*Corre el rumor que les vivendes del primer pla de rehabilitació han estat, exclusivament, per a alts funcionaris.*

—Jo només puc fer referència a les condicions estipulades per a l'obtenció: el nombre d'habitants de la família sol·licitant, si vivien en pis llogat, la renda mensual, etc. Això són ganes de parlar, perquè d'acord amb els barems es van donar els pisos.

—*Senyora alcaldessa: Ricard Bofill.*

—Bofill és un pla meravellós. Uns dibuixos meravellosos. Un pla que no és altra cosa que dibuixos. Jo sé que hi ha una certa discussió, però em fa gràcia que sempre entrem en plantejaments estètics: m'agrada o no m'agrada. I parla qui té capacitat per a parlar i escriu qui té capacitat per a escriure. I a mi no em fa sensació de realisme que li donem categoria a les qüestions estètiques, perquè cadascú pensa una cosa. El que havíem de fer és un riu per a ara, no un riu per a d'ací a 100 anys. La gent vol jardins, perquè els necessitem, perquè en un metre quadrat de Vivers hi ha vint xiquets. I des del punt de vista de la gent ¿què és més important, que tinguem l'espai ja o que d'ací a 50 anys tinguem un riu, amb tots els meus dubtes, perfectament acabat?

El pla Bofill va ser molt criticat i el meu plantejament és no contractar la realització dels seus projectes. Bofill em



sembla un home que fa uns dibuixos magnífics però que no són indispensables. La meua idea és anar del mar a Mislata. Començar en el mar amb un projecte de canal obert, net, amb els col·lectors fets, arribar al Gulliver amb un jardí preciós, continuar en el tram esportiu i arribar a les instal·lacions del zoo. Això es pot fer en 4 o 5 anys, i crec que per als veïns és més important això que no que ens passem la vida discutint. La gent està cansada de sentir-nos parlar tant.

—*La part del bosc urbà, el tram 4, no ha convençut tampoc ni uns ni els altres.*

—Sempre entrem en conflictes d'interessos. Els del Jardí Botànic voldrien que el tram 4 fóra un jardí botànic, però això val el que val i nosaltres no tenim aquestes possibilitats financeres, que ja ens agradaria. I el problema dels del Jardí Botànic és el tram 4, però el meu és tot el riu. Per tant, el tram 4 serà un bosc mediterrani, amb pins, amb bosquina, amb carrasques, amb carrasques sureres, amb oliveres, amb palmeres, amb espígol, romaní... Pot ser una cosa preciosa.

—*I pasqüera.*

—Pasqüera, no: mediterrània.

—*Deixem el riu i anem als solars dels Jesuïtes i el de Guillem de Castro.*

—Al de Jesuïtes no li hem donat la llicència. La nostra voluntat és i serà que siga sòl escolar. I quant a l'altre, pel que he llegit, Salvador Palop va dir en les converses telefòniques que havia servit per a finançar el partit. Però no deixa de ser una conversa. El jutge va tancar les diligències i no ens han cridat a declarar. Nosaltres, d'acord amb la proposta d'EU vam demanar estar en el judici, però ens han denegat la participació. I jo no he volgut fer carronyeria política amb el PP: és el seu problema i ja se l'arreglaran. L'assumpte és prou disbaratat, perquè les llicències d'obres es veuen totes per comissió, encara que depenen de l'alcaldia. I aquesta està aprovada també pel PP. Palop, pel que es veu, ni s'havia enterat.

—*¿És cert que l'intermediari entre el consistori i l'empresa constructora va ser Felipe Guardiola?*

—Jo ho he llegit, però no tinc ni idea.

—*Acabem amb distensió: ¿vostè es fa la declaració de renda, i paga o cobra?*

—Precisament estic fent-la ara: em costa dos vesprades de fer. Últimament, amb la declaració conjunta, pague molt poc. Però fins ara Hisenda em pegava unes canyades increïbles.

M. Alberola/J. Sebastià